

Proračun uzemljenja TS 400/110 kV i frekvencijski odziv uzemljivača

---

Karmišević, Mario

Master's thesis / Diplomski rad

2014

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Electrical Engineering, Computer Science and Information Technology Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:200:292973>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-21**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Electrical Engineering, Computer Science and Information Technology Osijek](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET**

Sveučilišni studij

**PRORAČUN UZEMLJENJA TS 400/110 kV I
FREKVENCIJSKI ODZIV UZEMLJIVAČA**

Diplomski rad

Mario Karmišević

Osijek, 2014.

SADRŽAJ:

1.	UVOD.....	1
2.	OSNOVNE KARAKTERISTIKE UZEMLJIVAČA	2
2.1.	Općenito o uzemljenju	2
2.2.	Podjela uzemljivača.....	3
2.3.	Karakteristike uzemljivača	5
2.4.	Karakteristike tla.....	7
2.5.	Vrednovanje električne otpornosti tla na području Hrvatske.....	9
2.6.	Napon koraka i dodira	9
3.	Udar groma i sklopne operacije u VN mrežama	13
3.1.	Definicija prenapona	13
3.2.	Fenomen groma.....	14
3.3.	Struja groma i pobuda uzemljivača.....	15
4.	PRORAČUN UZEMLJENJA.....	16
4.1.	Trakasti uzemljivač	18
4.1.1.	Teorijske osnove.....	19
4.1.2.	Koeficijenti iskorištenja složenih trakastih uzemljivača	24
4.1.3.	Proračun otpora uzemljenja u jednoslojnom tlu uporabom schwartzove formule	24
5.	IMPULSNI UZEMLJIVAČI U ELEKTROENERGETSKOM SUSTAVU	26
5.1.	Približni proračun impulsnog otpora trakastog i štapnog uzemljivača	27
5.2.	Približni proračun impulsnog otpora uzemljenja.....	29
5.3.	Dinamičko modeliranje impulsnih uzemljivača	32
5.4.	Proračun impulsnog otpora uzemljenja R_i	35
5.5.	Analitičko modeliranje tranzijentnih karakteristika uzemljivača i proračun impulsne impedancije uzemljenja Z_i	35
5.5.1.	Proračun impulsne impedancije uzemljenja Z_i	36
5.5.2.	Utjecaj ionizacije tla oko uzemljivača na impulsnu impedanciju uzemljivača Z_i	40
5.6.	Tranzijentne karakteristike impulsnih uzemljivača.....	42
5.6.1.	Opis modela.....	42
5.6.2.	Tranzijentna impedancija uzemljivačkog sustava $Z_t(t)$	43
5.6.3.	Matematički model.....	44
5.7.	Sinteza odziva u vremenskoj domeni	47

6. SIMULACIJA FREKVENCIJSKOG ODZIVA UZEMLJIVAČA I OTPORA UZEMLJENJA NA UZEMLJIVAČU TRAFOSTANICE PRIMJENOM CDEGS PROGRAMSKOG PAKETA	48
6.1. Skalarni potencijal.....	50
6.2. Jakost električnog polja	55
6.3. Jakost magnetskog polja.....	61
6.4. Napon koraka i dodira	66
6.5. Proračun otpora uzemljenja.....	69
7. ZAKLJUČAK.....	70
8. LITERATURA	71
9. SAŽETAK	72
10. ŽIVOTOPIS.....	73

9. SAŽETAK

Ključne riječi:

struja munje, uzemljivački sustav, elektromagnetska polja.

Tranzijentno ponašanje uzemljenja transformatorske stanice prilikom udara groma istražuje se primjenom teorije polja. Prilikom udara groma u trafostanicu generiraju se velike struje u uzemljivačkom sustavu i disipiraju se u zemlju. Elektromagnetska polja uzrokovana takvim velikim strujama mogu uzrokovati štetu na opremi i mogu biti opasna za osoblje u transformatorskoj stanici. Teoriju polja treba koristiti za dobivanje točnog prikaza tranzijentnog ponašanja procesa udara munje u sustava uzemljenja trafostanice. U ovom radu modeliran je sustav uzemljenja trafostanice podvrgnut udaru munje u frekvencijskoj domeni. Numerički rezultati su prikazani u grafičkom obliku.

The transient behaviour of a transformer station grounding system subjected to a lightning strike is investigated using a field theory approach. When lightning strikes and transformer station, large currents generated by stroke flow in the grounding system and dissipate in the soil, The electromagnetic fields generated by such high currents may cause damage to equipment and may be dangerous to the personnel in transformer station. A field theory method should be used to obtain an accurate representation of the transient behaviour of the lightning process in the transformer station grounding system. In this paper, the frequency domain response of a transformer station grounding system subjected to a lightning strike have been modelled. numerical results are presented graphical form.

Abstract:

Lightning current, grounding system, electromagnetic fields.